

Φεβρουάριος
2015

Τηλ: 210-96 52 336
pinteris@hotmail.com

Η Εφημεριδούλα

Τεύχος 213 Χρόνος 29ος

Εκδότης: Γιώργος Πιντέρης, Ph.D. Ψυχολόγος - Συγγραφέας

Υπακοή στους κανόνες; Μέχρι ποιο σημείο;

Η ιστορία δείχνει πως η Γερμανία από τον 18ο αιώνα και πέρα, ήθελε να εξουσιάζει την Ευρώπη. Σε αυτή την προσπάθεια προκάλεσε δύο Παγκοσμίους πολέμους και εκατομμύρια νεκρούς. Αν κρίνουμε τη στάση των Γερμανών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το ίδιο ισχύει και τώρα: Απλά η δύναμη των όπλων αντικαταστάθηκε από την οικονομική δύναμη. Μάλιστα, αυτή τη φορά οι Γερμανοί τα κατάφεραν πολύ καλύτερα από πριν.

Βέβαια, το ότι η χώρα αυτή κατάφερε κάτι τέτοιο, ισοδυναμεί με θαύμα! Να έχει περάσει δύο Παγκόσμιους Πολέμους, να έχει καταστραφεί η χώρα σου δύο φορές και να εξακολουθείς να διευθύνεις την Ευρώπη, δεν είναι μικρό πράγμα. Πώς όμως το κατάφεραν αυτό;

Πρώτον, χάρις στην αμέριστη οικονομική και τεχνολογική υποστήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών μετά τη λήξη του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου, προκειμένου να αναχαιτιστεί η προέλαση της Σοβιετικής Ένωσης προς τα δυτικά.

Δεύτερον, χάρη στην οργάνωση και την πειθαρχία που χαρακτηρίζει αυτόν το λαό. Βέβαια, οργάνωση και η πειθαρχία έχουν και πολλά άλλα κράτη, όπως η Αγγλία, οι Σκανδιναβικές χώρες, οι Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες. Όμως, τα κράτη αυτά δεν έχουν στο ιστορικό τους ένα *ολοκαύτωμα*, ή φαινόμενα όπως ήταν η *Γερμανική πολεμική κατοχή*, όπου κι αν αυτή έλαβε χώρα. Υπάρχει τίποτα που ξεχωρίζει τους Γερμανούς από τους άλλους λαούς;

Τα πειράματα που έκανε ο Stanley Milgram (1933-1984) στη δεκαετία του 1960 έδειξαν πως δεν υπάρχει τέτοια διαφορά. Δηλαδή, το φαινόμενο των κρεματόριων και των φούρνων θα μπορούσε να συμβεί σε οποιαδήποτε άλλη χώρα κάτω από ορισμένες συνθήκες.

Ας τα πάρουμε όμως από την αρχή. Μιας και τα εγκλήματα πολέμου που έκαναν οι Γερμανοί ήτανε «κατόπιν διαταγών», το ερώτημα στα πειράματα του Milgram ήταν:

Μέχρι ποιο σημείο μπορεί να φτάσει ένας άνθρωπος ακολουθώντας διαταγές; Τα πειράματα έγιναν στην Καλιφόρνια, μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από δημοκρατικές και προοδευτικές απόψεις.

Τα πειράματα έδειξαν πως το 65 τοις 100 των συμμετεχόντων έφτασε στο σημείο να κάνει ένα ηλεκτροσόκ των 450 Volt σ' έναν άνθρωπο που δεν το γνωρίζει! Βέβαια, στην πραγματικότητα δεν έγινε κανένα ηλεκτροσόκ. Τα υποτιθέμενα ηλεκτροσόκ ξεκινούσαν από 15 Volt και σταδιακά έφταναν στα 450. Αυτός που πατούσε τα κουμπιά, στο πείραμα ήταν ο «δάσκαλος». Στην ουσία ήταν το «πειραματόζωο». Εκείνος που υφίστατο το ηλεκτροσόκ ήταν ο υποτιθέμενος «μαθητής». Βέβαια, ο «μαθητής» ήταν συνεργάτης του πειραματιστή. Δηλαδή ήταν «στημένος». Το ρόλο του «μαθητή» υποδύθηκε ένας συμπαθέστατος Ιρλανδός λογιστής γύρω στα 50. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια των συστάσεων έλεγε φιλικά στο «δάσκαλο» «προσεκτικά με αυτό το μηχάνημα, γιατί έχω και την καρδιά μου». Από κει και πέρα, ο «μαθητής» πήγαινε σε ένα άλλο δωμάτιο. Ο «δάσκαλος» δεν τον έβλεπε πια. Είχε μόνο ακουστική επαφή μαζί του.

Τα κουμπιά του μηχανήματος των υποτιθέμενων ηλεκτροσόκ ήταν συνδεδεμένα με ένα μαγνητόφωνο μεγάλης πιστότητας. Από ένα megάφωνο η φωνή που ακουγόταν ήταν του «μαθητή» τον οποίον, όπως είπαμε, ο «δάσκαλος» μόλις είχε γνωρίσει. Όσο ανέβαιναν τα Volt, τόσο οι μαγνητοφωνημένες αντιδράσεις του «μαθητή» που ακουγόταν από το megάφωνο ήταν πιο έντονες. Μάλιστα, για να έχει επίγνωση ο δάσκαλος πόσο πονάει ένα ηλεκτροσόκ, πριν ξεκινήσει το πείραμα, κάνανε του ίδιου ένα ηλεκτροσόκ των 40 Volt ώστε να διαπιστώσει πόσο οδυνηρό είναι.

Ο Milgram, φορώντας μια «επιστημονική» μπλούζα στεκότανε δίπλα στον χειριστή του μηχανήματος. Από τα 120 Volt και πάνω, οι μαγνητοφωνημένες αντιδράσεις δραματικές. Κάποια στιγμή ο «μαθητής» έλεγε

«σταματήστε το πείραμα έχω την καρδιά μου». Ο «μαθητής» διαμαρτυρόταν προς το πρόσωπο εξουσίας που είχε από πάνω του, δηλαδή τον Milgram. Όταν ρωτούσε απελπισμένος «τι να κάνω;» Ο Milgram του απαντούσε «το πείραμα απαιτεί να συνεχίσεις». Και όταν ρωτούσε «ποιος θα αναλάβει την ευθύνη;», ο Milgram απαντούσε «εγώ αναλαμβάνω την ευθύνη».

Όπως αναφέραμε πιο πάνω, το 65% των συμμετεχόντων, υπακούοντας σε διαταγές, έφτασε στο σημείο να κάνει ηλεκτροσόκ των 450 Volt. Ο Milgram έβγαλε το συμπέρασμα πως, η υπακοή στις διαταγές δεν είναι μόνο Γερμανικό φαινόμενο αλλά μπορούσε να αναπαραχθεί και στις Ηνωμένες Πολιτείες, αρκεί να επικρατούσαν οι παρακάτω συνθήκες:

1. Η παρουσία μιας *νόμιμης εξουσίας την οποία το άτομο εμπιστεύεται*. Όταν ο πειραματιστής δεν στεκόταν δίπλα στον «δάσκαλο» υπάκουσε μόνο το 22%.
2. Η ύπαρξη μιας *σχέσης ρόλων προϊσταμένου - υφισταμένου στα πλαίσια μιας κοινωνικά αποδεκτής ιεραρχημένης εξουσίας*. Στη συγκεκριμένη σχέση, ο υφιστάμενος (αφού δεν αυτενεργεί) δεν αισθάνεται υπεύθυνος για τη συμπεριφορά του και μεταθέτει την ευθύνη στον προϊστάμενό του.
3. Η ύπαρξη *θεσμών* όπως είναι το *πρωτόκολλο, η ετικέτα και γενικά οι τύποι και το γράμμα του νόμου*.

Σίγουρα αυτές οι συνθήκες υπήρχαν στην Ναζιστική Γερμανία. Όμως, υπήρχαν και υπάρχουν και σε άλλες χώρες. Σε τι διαφέρουν λοιπόν οι Γερμανοί; Γιατί στα άλλα κράτη υπάρχει μεν το φαινόμενο της υπακοής, αλλά δεν υπάρχει η τυφλή υπακοή την οποία επέδειξαν οι Γερμανοί; Για να βάλουν κάποιοι άνθρωποι 6 εκατομμύρια συνανθρώπους τους στους φούρνους, δεν μπορεί παρά να υπακούουν *τυφλά* τις διαταγές που τους έδιναν.

Νομίζω πως την απάντηση θα τη βρούμε αν εξετάσουμε την τρέχουσα πολιτική πραγματικότητα στην Ευρώπη: Η Γερμανία έχει

τον έλεγχο της Ευρώπης και ασκεί μια πολιτική η οποία χαρακτηρίζεται από μια *δύσκαμπτη προσκόλληση* στους αριθμούς, και στους κανόνες που απαιτούνται ώστε να τηρηθούν αυτοί οι αριθμοί. Δηλαδή, η Γερμανία από την Ευρώπη δεν ζητά συνεργασία αλλά υπακοή.

Μια και η χώρα μας είναι χρεωμένη, ήμασταν και μεις υποχρεωμένοι να τηρήσουμε τους κανόνες που - στην προκείμενη περίπτωση - είναι *διαταγές*. Η φυσική συνέπεια, ήταν να ζήσουμε 5 χρόνια μέσα στη μιζέρια. Κι όταν τους λέμε «βρε παιδιά, ο κόσμος αυτοκτονεί!» απαντάν όπως ο Milgram: «Οι κανόνες είναι για να τηρούνται» δηλαδή, «Το πείραμα απαιτεί να συνεχίσεις»...

Όμως, όλοι αυτοί οι κανόνες έγιναν με σκοπό να ζούνε οι άνθρωποι καλύτερα. Δυστυχώς, φαίνεται πως για τους Γερμανούς οι κανόνες και η τήρησή τους έχουν γίνει αυτοσκοπός.

Η Ελλάδα έχει ιστορία 3.500 ετών τουλάχιστον. Η Γερμανία είναι παιδί της βιομηχανικής επανάστασης η οποία έχει μόλις ηλικία 350 ετών. Η Ελληνική κοινωνία, που χιλιάδες χρόνια ο πρωταρχικός σκοπός της είναι η επιβίωση, στηρίζεται στην *αλληλεξάρτηση*. Από την άλλη, η ...θεά των βιομηχανικών χωρών είναι η *παραγωγικότητα*. Εμείς από οργάνωση, προγραμματισμό και παραγωγικότητα, δεν ξέρουμε και πολλά. Όμως, από «ευ ζην» ξέρουμε πολλά.

Οι βιομηχανικές χώρες ορίζουν το «ευ ζην» με την εμπειρία 350 ετών. Εμείς, το ορίζουμε με την εμπειρία 3500 ετών. Να μας διδά-

Δεύτερο γραφείο στην Αγ. Παρασκευή

Τα τελευταία χρόνια, το κυκλοφοριακό πρόβλημα δυσκολεύει τους ανθρώπους που μένουν στα βόρεια προάστια να με επισκεφθούν. Μία συνάδελφος είχε την καλοσύνη να μου παρέχει το γραφείο της στην Αγία Παρασκευή, για κάποιες ώρες την εβδομάδα. Πιστεύω ότι αυτό διευκολύνει τους επισκέπτες μου των βορείων προαστίων. Για περισσότερες πληροφορίες τηλεφωνήστε μου στο 210-9652336 ή στείλτε μου e-mail στο pinteris@hotmail.com.

ξουν αυτοί οργάνωση και προγραμματισμό ναι, αλλά όχι σε βάρος του «ευ ζην». Στον τομέα αυτό μάλλον χρειάζονται να τους κάνουμε ...φροντιστήριο. Άλλωστε, τα καλοκαίρια που έρχονται στην Ελλάδα για διακοπές, αυτό δεν κάνουμε; Εντατικά θερινά τμήματα «ευ ζην» και μάλιστα χωρίς να τους χρεώνουμε τα μαθήματα...

Όμως, στα πειράματα του Milgram υπήρχε κι ένα ελπιδοφόρο εύρημα, το οποίο αυτές τις εβδομάδες αποκτά μεγάλη σημασία: Όταν κατά τη διάρκεια του πειράματος ένας από τους «δασκάλους» αρνήθηκε να ακολουθήσει τις οδηγίες, σε λίγο αρνήθηκαν και οι υπόλοιποι!

Κάτι τέτοιο νομίζω ότι γίνεται αυτές τις μέρες με τη νέα Ελληνική κυβέρνηση. Αν η στάση αυτή φέρει αποτέλεσμα ή αποδειχθεί μια «φούσκα» δεν έχει σημασία. Όπως και στο πείραμα του Milgram, πιστεύω ότι το δικό μας παράδειγμα θα το ακολουθήσουν και άλλες χώρες.

Γιώργος Πιντέρης, Ph. D.

Νίκος Δριμάλας

Ωτορινολαρυγγολόγος

Κύπρου 15

Ανω Καλαμάκι

210-99 60 780

Κάθε Τετάρτη 11-11.30 ακούτε

ζωντανά από το διαδύκτιο

στο ραδιοφωνικό σταθμό

Κέντρο Καρδιάς 95

την εκπομπή

«Χαβαλές & Επιστήμη»

που κάνουμε με τη

Μαρίτα Μυρωνάκη.

Η εκπομπή επαναλαμβάνεται

κάθε Σάββατο 11-11.30

Οργανισμός εαυτός και γλώσσα

Έχω προσέξει πως όταν μιλάμε, αναφερόμαστε στον «εαυτό» μας με δύο τρόπους: Τη μία λέμε «έχω ταλαιπωρήσει τον εαυτό μου». Την άλλη λέμε «μ' έχει ταλαιπωρήσει ο εαυτός μου». Εννοούμε πάντα το ίδιο πράγμα;

Σύμφωνα με τη θεωρία του Carl Rogers, ο «εαυτός» είναι ένα κομμάτι του οργανισμού. Είναι το κομμάτι του οργανισμού που θεωρούμε δικό μας. Το υπόλοιπο κομμάτι του οργανισμού, το ονομάζουμε «ασυνείδητο» η «ανεκμετάλλευτο δυναμικό». Το κακό είναι ότι αναφερόμαστε και στα αυτά δύο κομμάτια με τη ίδια λέξη: Εαυτός. Άλλες φορές με αυτή τη λέξη αναφερόμαστε στον οργανισμό κι άλλες στον εαυτό.

Ο οργανισμός είναι κυρίως βιολογικές ανάγκες και αποχές. Ο εαυτός είναι προσδοκίες. Όποτε οι προσδοκίες μας, βάζουν τον οργανισμό μας σε ταλαιπωρία λέμε: «Έχω ταλαιπωρήσει τον εαυτό μου». Κανονικά θα ήταν πιο σωστό να λέμε «έχω ταλαιπωρήσει τον οργανισμό μου».

Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που ο οργανισμός ταλαιπωρεί τον εαυτό; Και βέβαια. Είναι οι φορές που οι παρορμήσεις οδηγούν σε συμπεριφορές οι οποίες δεν συμφωνούν με τις προσδοκίες μας. Ένα καλό παράδειγμα, είναι η υπερβολική χρήση ουσιών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η επιθυμία να πιούμε αλκοόλ, να καπνίσουμε ή να κάνουμε οποιαδήποτε άλλη χρήση ουσιών, υπερβαίνει τα όρια που έχουμε βάλει με τη λογική. Κάτι ανάλογο συμβαίνει όταν μας πιάνει κρίση πολυφαγίας. Όμως εδώ πάλι χρησιμοποιούμε τη λέξη «εαυτός» αλλά στην ουσία αναφερόμαστε στον οργανισμό. Έτσι, χάνουμε το μπούσουλα...

Συμβουλευτικές συνεδρίες

μέσω SKYPE !

Διάρκεια 30-35 λεπτά.

Χρέωση 31.1 Euro

+ 23% Φ.Π.Α.(7.1)

Σύνολο 38.2

BIC: CRBAGRAAXXX

IBAN GR37 0140 4410 4410 0234 0002

764

Αριθ. Λογαριασμού:

441.00.2340.002764

Η πληρωμή γίνεται και με Pay Pal

Περισσότερες Πληροφορίες:

pinteris.blogspot

210-9652 336

pinteris@hotmail.com